

Jong, Anne Marie de (DZL)

Van: Perquin, Joris (DZL)

Verzonden: dinsdag 22 januari 2008 14:17

Aan: Ed Stikvoort (E-mail)

CC: Jong, Anne Marie de (DZL)

bs-prob-n-08014

Onderwerp: definitieve stukken wijzigingsaanvraag Nb-wet Saefinghe 2

Beste Ed,

Hierbij de definitieve stukken m.b.t. de gewijzigde vergunningaanvraag. De brief moet nog wel in het format van waterschap Zeeuws-Vlaanderen gezet worden, maar de tekst zal niet of nauwelijks wijzigen. Het waterschap heeft aangegeven de stukken met spoed naar jullie te zullen opsturen.

Met vriendelijke groet,
Joris Perquin

012660 2008 PZDB-M-08014

sterscToetsing Saefinghe 2 Nieuw aan Natuurbesche

Aan
Provincie Zeeland
T.a.v. de heer E. Stikvoort

Van
Projectbureau Zeeweringen

L. Koks

Datum

14 januari 2008

Onderwerp

Toetsing Saefthinge 2 Nieuw aan Natuurbeschermingswet

Doorkiesnummer

(0118) 62 13 80

Kenmerk

PZDB-M-08014

1. Inleiding

De voorliggende notitie gaat in op de effecten van ontwerpwijzigingen in de dijkverbetering Melo-, Kleine Molen- en Kruispolder ('Saefthinge2') op de Vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet.

De ontwerpwijzigingen zijn concreet beschreven in een Notitie van het Projectbureau Zeeweringen (PZDT-M-08009 best).

Voor de dijkverbetering is op basis van het oorspronkelijke ontwerp een Passende Beoordeling geschreven (DHV, 2007 X1675-01.001). De Provincie Zeeland heeft op basis van de Planbeschrijving (WG-SE20061436) en de Passende Beoordeling een vergunning voor de Natuurbeschermingswet verleend.

De voorliggende notitie vormt een aanvulling op de oorspronkelijke Passende Beoordeling. De notitie gaat slechts in op de ontwerpaspecten die ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp zijn gewijzigd. De notitie vormt samen met de ontwerpwijzigingen en de oorspronkelijke Passende beoordeling de basis voor een nieuwe vergunningaanvraag voor de Natuurbeschermingswet.

Rijkswaterstaat Zeeland

Projectbureau Zeeweringen

P/a Postbus 1000, 4330 ZW Middelburg

P/a Waterschap Zeeuwse Eilanden, Kanaalweg 1, Middelburg

Telefoon (0118) 62 13 70

Fax (0118) 62 19 93

E-mail annemarie.de.jong@rws.nl

Internet www.zeeweringen.nl

2. Toetsing 'Saeftinge2 Nieuw' aan Natuurbeschermingswet

2.1 Verschuiven dijkprofiel kleidijk

Ruimtebeslag vs. begrenzing Natura2000

a. Permanent ruimtebeslag

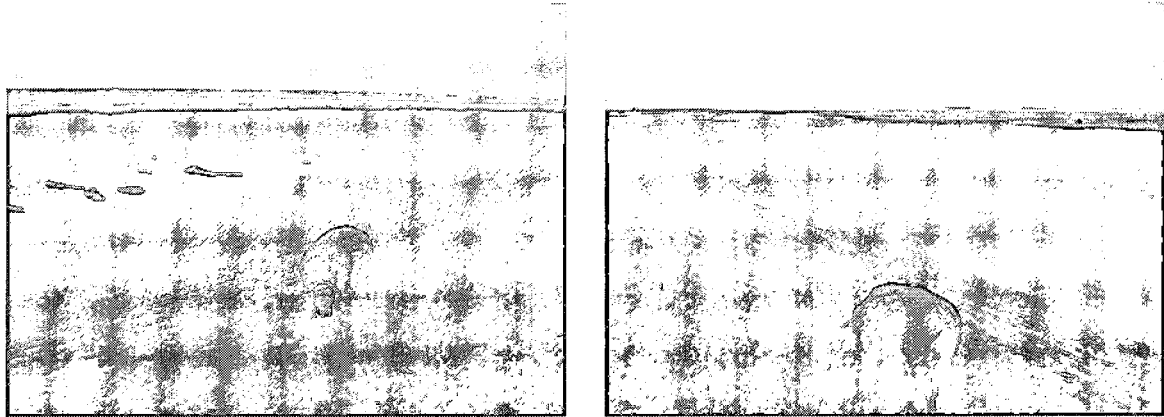
In het nieuwe ontwerp wordt uitgegaan van een gewijzigd ontwerp van het dijkprofiel. De teen van de dijk verschuift 1 à 2 meter in de richting van het schor en leidt dus tot een strook permanent ruimtebeslag. De breedte van de teenverschuiving varieert met de hoogteligging van het schor.

Het permanente ruimtebeslag bedraagt 2400 m² en wordt opgenomen in de herstelopgave kwalificerend habitat van het Projectbureau Zeeweringen.

b. Tijdelijk ruimtebeslag

Het tijdelijke ruimtebeslag in de vorm van de werkstrook verandert niet ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp. Dat betekent dat in het schor een tijdelijke werkstrook beschikbaar wordt gesteld van maximaal 15 meter breed, gerekend vanaf de huidige waterbouwkundige teen van de dijk.

De werkstrook wordt na afloop van het werk op de oorspronkelijke hoogte teruggebracht. Dat geldt ook voor eventuele aanwezige kreken. Daartoe wordt de werkstrook qua hoogteligging en aanwezigheid van kreken vóór aanvang van de werkzaamheden ingemeten.

Zicht op huidige dijk en toekomstige werkstrook

Effecten op vegetatie

Het belangrijkste effect op vegetatie hangt samen met inrichting en gebruik van de werkstrook. Daarbij wordt actuele schorvegetatie vergraven. Ten opzichte van de oorspronkelijke toets zijn er geen veranderingen, aangezien de grens van de werkstrook niet opschuift.

Effecten op vogels

Effecten op vogels betreffen verstoring van broedende vogels, verstoring van foeragerende vogels en verstoring van overwinterende vogels.

De effecten van de dijkverbetering op vogels betreffen voornamelijk verstoring van broedende vogels op het schor. Deze effecten zijn tijdelijk van aard omdat ze gedurende slechts één broedseizoen plaatsvinden. De effecten op broedende vogels worden geminimaliseerd door te voorkomen dat vogels binnen de verstoringzone tot broeden gaan komen. Daartoe wordt de werkstrook als broedplaats ongeschikt gemaakt, en wordt gelijk bij aanvang van het broedseizoen begonnen met de werkzaamheden. Zodoende zullen vogels op enige afstand van de dijkwerkzaamheden gaan broeden en jongen grootbrengen. De verstoringafstand tot de dijk zal per soort verschillen.

Ten opzichte van de oorspronkelijke toets leidt het gewijzigde ontwerp tot een aanzienlijke vermindering van het aantal transportbewegingen omdat er minder grondtransport nodig is. Een lager aantal transportbewegingen leidt tot een vermindering van de verstoring. Of deze vermindering zal leiden tot een kleiner verstoord gebied, en dus meer broedvogels, valt moeilijk te zeggen. Wel kan worden gesteld dat het verstoord gebied ten hoogste even groot is, en zo mogelijk kleiner wordt. Van essentieel belang is dat de verstoring vanaf begin van het broedseizoen plaatsvindt. Bij een later start van de werkzaamheden midden in het broedseizoen is de kans aanwezig dat vogels reeds een nest met eieren hebben dat dan wordt verstoord en verlaten.

Als gevolg van het nieuwe dijkontwerp is er sprake van een permanent ruimtebeslag van 1 à 2 meter schor. Deze strook is maakt dus geen deel uit van het potentieel broedgebied van specifiek in het schor broedende vogels. Op de totale breedte van het schor van Saefthinghe is deze oppervlakte te verwaarlozen. Daarnaast wordt de oppervlakte schorverlies opgenomen in de herstelopgave.

Effecten op overige soorten

Het permanent ruimtebeslag van 1 à 2 meter schor leidt tot minder leefgebied voor schorbewonende soorten, zoals kleine zoogdieren, insecten en dergelijke. Dit ruimtebeslag wordt opgenomen in de herstelopgave.

2.2 Vervangen 'Ritterplaten' (kunststofgrasplaten) ter plaatse van steenbekleding

Ruimtebeslag vs. begrenzing Natura2000

In het ontwerp van de dijk wordt in een deel van het traject de voorgestelde kunststofgrasplaten vervangen door vlakke blokken. De vlakke blokken worden, net zoals in het oorspronkelijke plan bij de kunststofgrasplaten is voorgesteld, afgedekt met grond. Deze vervanging heeft geen invloed op het ruimtebeslag binnen het Natura2000-gebied. Er is geen sprake van kwalificerend habitat.

In zowel het oorspronkelijke ontwerp als het gewijzigde ontwerp wordt de buitenberm ter plaatse van de wijziging afgesloten voor recreatief medegebruik.

Effecten op vegetatie

Er is geen sprake van kwalificerend habitat met een bijzondere vegetatie of bijzondere plantensoorten. In zowel het oorspronkelijke als het gewijzigde ontwerp wordt in de nieuwe situatie een fietsonvriendelijke berm aangelegd met een vegetatiedek. Er wordt geen bijzondere vegetatie verwacht.

Effecten op vogels

In zowel het oorspronkelijke plan (met kunststofgrasplaten) als het gewijzigde plan (met vlakke betonblokken) wordt de buitenberm afgedekt met een fietsonvriendelijke afdeklaag van grond met een grazige vegetatie. In beide gevallen wordt recreatief medegebruik tegengegaan om verstoring van vogels op het schor te vermijden. het gewijzigde ontwerp heeft zodoende geen effect op vogels.

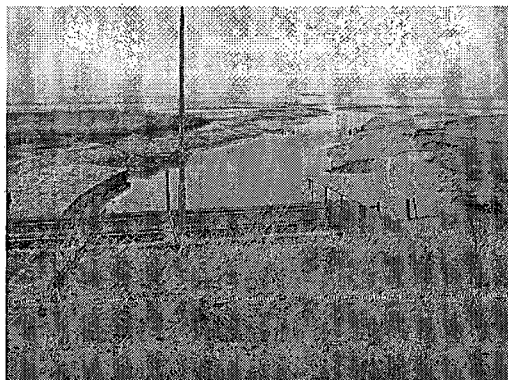
Effecten op overige soorten

De vervanging van platen door vlakke betonblokken heeft geen effect op andere dier- of plantensoorten.

2.3 Bekleding aansluitend op Gemaal Paal

Ruimtebeslag vs. begrenzing Natura2000

Ter plaatse van het Gemaal Paal wordt aan weerszijden van de uitstroomvoorziening het aanvankelijk beoogde ontwerp van een kleidijk vervangen door een steenbekleding. De ontwerpwijziging vindt plaats over een breedte van 2 x 25 meter, aan weerszijden van het Gemaal. De steenbekleding wordt in een zelfde taludhelling aangelegd als de kleidijk, zodat er ten opzichte van de kleidijk geen sprake is van een teenverschuiving in de richting van het schor. In relatie tot het gewijzigde ontwerp van de kleidijk zoals beschreven onder 2.1, waarbij sprake is van een teenverschuiving van 1 à 2 meter richting schor, zal ook de steenbekleding in aansluiting op de kleidijk over dezelfde afstand van 1 à 2 meter richting schor opschuiven.

Zicht op gemaal (rechts) en het aansluitend dijktraject (links)

Overigens wordt van de 25 meter steenbekleding de buitenste 15 meter afgedekt met een laagje grond ten behoeve van het ontstaan van een grasdijk. Door deze geleidelijke overgang van steenbekleding → steenbekleding met grond- en grasdek → klei met grasdek wordt een vloeiende overgang gecreëerd tussen het gemaal en de aangrenzende kleidijk.

Effecten op vegetatie

De vervanging van de kleidijk in het oorspronkelijke ontwerp door steenbekleding in het gewijzigd ontwerp leidt ertoe dat over een traject van 2 x 10 meter grasdek wordt vervangen door steenbekleding. De steenbekleding zal worden uitgevoerd als betonzuilen. De steenbekleding van betonzuilen biedt wellicht mogelijkheden voor vestiging van zoutplanten, en zou in die zin dus een positieve bijdrage kunnen leveren aan de natuurwaarde van de dijk.

Effecten op vogels

De ontwerpwijziging van kleidijk met grasvegetatie naar een steenbekleding waar gedeeltelijk een grasdek wordt aangebracht, betekent dat betreffende dijktafgedekte (meer) zal worden gebruikt door broedvogels. Graspiepers bijvoorbeeld kunnen in de grazige vegetatie broeden. Voor de betreffende locatie zijn de effecten zeer beperkt, aangezien het om een kleine oppervlakte gaat (ca 150 à 200m²) bij een locatie waar reeds enige verstoring plaatsvindt als gevolg van de ligging nabij het gemaal. De effecten op broedvogels lijken te verwaarlozen. Qua broedvogels zijn overigens geen kwalificerende soorten in het geding.

De verstoring van vogels tijdens de werkzaamheden zal niet méér of minder zijn, en in de permanente situatie lijkt er geen wezenlijk verschil te zijn tussen de kwaliteit van het leefgebied als hvp of foeragegebied.

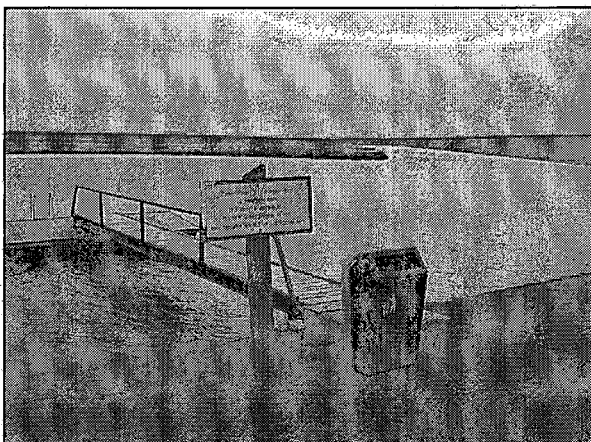
Effecten op overige soorten

De ontwerpwijziging van kleidijk met grasvegetatie naar een steenbekleding met gedeeltelijk een grasvegetatie heeft geen effecten op overige dier- en plantensoorten.

2.4 Baggeren spuikom jachthaven Paal

Ruimtebeslag vs. begrenzing Natura2000

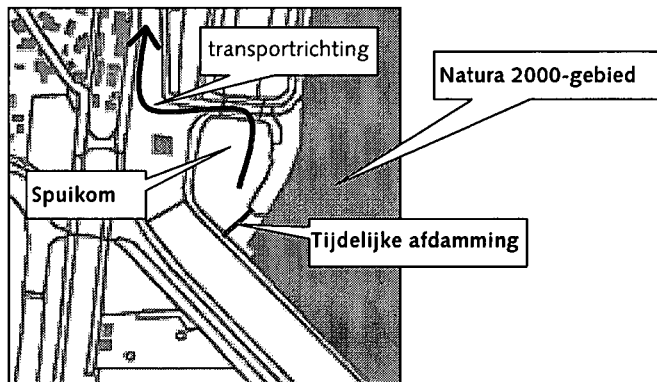
De voorgenomen baggerwerkzaamheden in de spuikom van het jachthaventje van Paal vinden plaats buiten de begrenzing van het Natura2000-gebied. Voor een toelichting zie bijgevoegd kaartje. In het kader van de Natuurbeschermingswet is dus de toets op externe werking van belang.

Zicht op Spuikom in zuidoostelijke richting

De baggerwerkzaamheden bestaan uit het tijdelijk droogzetten van de spuikom, het ontgraven van gemiddeld circa 1 meter klei en het transporteren van de vergraven klei over bestaande wegen naar een toepassingslocatie in het dijkverbeteringsproject Saefthinghe2 (de klei kan worden gebruikt als bouwstof in de nieuwe kleidijk). De transportroute ligt buiten het Natura2000-gebied. Er wordt niet 's nachts gewerkt.

De werkzaamheden aan de Spuikom vinden plaats in een periode dat rond de haven dijkwerkzaamheden in uitvoering zijn. In die zin is er reeds sprake van verstoring en leiden de baggerwerkzaamheden niet tot een wezenlijke toename van de verstoring in het gebied.

De spuikom staat in open verbinding met water dat tot in het Natura2000-gebied doorloopt. Bij droogzetten van de spuikom zal daarmee ook effect in het Natura2000-gebied hiervan effect ondervinden. Om dit effect te voorkómen zal de spuikom door middel van een tijdelijke afdamming door middel van (schone) grond met een plastic afdekking worden gescheiden van het Natura2000-gebied.

Effecten op vegetatie

Het tijdelijk droogzetten van de spuikom kan leiden tot een tijdelijke verdroging van de vegetatie in het aangrenzende rietveld binnen de begrenzing van het Natura2000-gebied. Gezien de getijdewerking in het schorregebied en de relatief slechte doorlatendheid van het schorsubstraat, wordt er geen wezenlijk negatief effect van de werkzaamheden verwacht op de aangrenzende vegetatie.

Effecten op vogels

De werkzaamheden kunnen leiden tot extra verstoring op het aangrenzende schorgebied. Het direct aangrenzende schor bestaat uit een rietvegetatie die gebruikt zal worden als broed-, rust- en foerageergebied voor vogels. Aangezien de werkzaamheden worden uitgevoerd gelijktijdig met andere werkzaamheden rond de haven, leiden de baggerwerkzaamheden niet tot extra verstoring.

Effecten op overige soorten

Er zijn geen redenen om effecten op overige dier- en plantensoorten te verwachten.

2.5 Conclusies

Het gewijzigde ontwerp van het dijkverbeteringsproject 'Saeftinghe2' heeft de volgende consequenties voor de Passende Beoordeling:

- het nieuwe ontwerp leidt ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp niet tot een grotere verstoring van de oppervlakte schor;
- Als gevolg van een teenverschuiving van 1 à 2 meter in het nieuwe ontwerp is de strook waar schorherstel kan plaatsvinden 1 à 2 meter smaller dan in het oorspronkelijke ontwerp. Dit ruimtebeslag van 2.400 m² moet worden meegenomen in de herstellopgavetabel van kwalificerend habitat;
- Als gevolg van de ontwerpwijzigingen zijn er ten opzichte van de reeds verleende vergunning nauwelijks tot geen extra effecten op vogels of andere soorten;
- De baggerwerkzaamheden in de spuikom bij de jachthaven van Paal leiden niet tot aantasting van kwalificerende habitats of verstoring van kwalificerende soorten in het Natura2000-gebied. Voorwaarde is dat het droogzetten van de spuikom niet leidt tot waterstandsval in het Natura2000-gebied. Aan deze voorwaarde zal worden voldaan door het tijdelijk afdammen van de spuikom op de grens van het Natura2000-gebied.

Aan:
Provincie Zeeland
Directie Ruimte Milieu en Water
t.a.v. de heer E.C. Stikvoort
Postbus 165
4330 AD Middelburg

Datum:
Concept 7-1-2008

Betreft:
Verzoek tot wijziging vergunning Natuurbeschermingswet 1998 werkzaamheden
dijktraject Saeftinghe 2.

Geachte heer Stikvoort,

Bij brief van 20 juli 2007 hebben wij vergunning gevraagd voor het uitvoeren van de noodzakelijke werkzaamheden aan de glooiingsconstructie op het dijkvak Saeftinghe 2. Bij brief verzonden op 3 oktober 2007 met kenmerk RMW0711482/NB.07.042 is namens het college van gedeputeerde staten de gevraagde vergunning verleend.

Naar nu is gebleken is een aantal wijzigingen op het destijds vastgestelde ontwerp noodzakelijk. Over deze wijzigingen heeft er op 6 november 2007 een overleg plaatsgevonden tussen u en de heren Perquin en Den Hoed van het Projectbureau Zeeweringen. Naar aanleiding van dit overleg is gebleken dat deze wijzigingen in het ontwerp dienen te leiden tot een wijziging van de reeds verleende vergunning. Bij deze wordt u verzocht, voor zover de wijzigingen daartoe aanleiding geven, de verleende vergunning te wijzigen.

Het betreft een viertal wijzigingen die staan beschreven in bijgevoegde memo van de heer R. den Hoed van het Projectbureau Zeeweringen (d.d. 7-1-2008 met kenmerk PZDT-M-08009 best) en de daarbij behorende tekeningen (5).

De natuureffecten van deze wijzigingen in het ontwerp staan beschreven in bijgevoegd rapport met kenmerk PZDB-M-08014 d.d. 22-1-2008.

Ik verzoek u deze aanvraag zo spoedig mogelijk in behandeling te nemen. Indien u nog aanvullende informatie nodig heeft, kunt u contact opnemen met het Projectbureau Zeeweringen via telefoonnummer 0118-621370.

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van Waterschap Zeeuws Vlaanderen,

De heer ir. P.J. Stouten

Memo

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat

Aan
Ed Stikvoort, Provincie Zeeland
Joris Perquin, Luc Koks en Paul van de Vollenberg
(Projectbureau Zeeweringen).

Van
Ronald den Hoed
Datum
7 januari 2008
Kenmerk
PZDT-M-08009best (aanv. 17-01-2008)

Doorkiesnummer
06-51547787
Bijlage(n)
4

Onderwerp
Onderbouwing van de voorgestelde wijzigingen naar aanleiding van de bespreking van 6 november 2007

Beste Ed,

Hierbij stuur ik je de definitieve onderbouwing van de voorgestelde ontwerpwijzigingen naar aanleiding van de bespreking van 6 november 2007: (Ed Stikvoort, Provincie Zeeland en Joris Perquin en Ronald den Hoed, Projectbureau Zeeweringen).

Er zijn vier wijzigingen op het ingediende ontwerp voor het verbeteren van de zeeweringen van het traject "Saeftinghe fase 2". De vergunning is voor dit traject reeds verleend.

1. *Verschuiven dijkprofiel kleidijk:*

Bij het opstellen van het ontwerp voor de kleidijk van Saeftinghe 2 is tijdens het ontwerpproces onvoldoende rekening gehouden met de hoeveelheid te ontgraven grond van ca. 90.000 m³. Het ontwerp van de kleidijk kan worden geoptimaliseerd.

De uitvoeringstechnische maakbaarheid wordt verbeterd door de erosie bestendige klei in het profiel te verschuiven (kleiberm aan de teen wordt verhoogd tot ca. 0,5 meter onder het schorniveau en het talud van de erosiebestendige klei verschuift zeewaarts). E.e.a. is verduidelijkt in de bijgevoegde dwarsprofielen. Hierdoor wordt er ca. 46750 m³ grond minder ontgraven. Dit resulteert tevens in een grote daling van het aantal transporten. Ook de overlast voor de omwonenden wordt beperkt door de afname van de transportbewegingen.

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen
P/a Postbus 1000, 4330 ZW Middelburg
P/a Waterschap Zeeuwse Eilanden, Kanaalweg 1, Middelburg

Telefoon (0118) 62 13 70
Fax (0118) 62 19 93
Internet www.zeeweringen.nl

Eenheden:

Er dient ca. 46750 m³ grond minder ontgraven en vervoerd te worden (ca. 3000 transportbewegingen minder). De hoeveelheid vrijkomende grond is te groot om op te slaan in de beschikbare werkstrook van 15 meter. Het nieuwe ontwerp bespaart daardoor ook ca. 1500 interne transportbewegingen.

Gevolgen voor het schor:

Over een breedte van 1 tot 2,5 meter wordt ter plaatse van de aansluiting op de kleidijk het schorniveau ca. 0,5 tot 1 meter verhoogd t.o.v. het huidige niveau. Deze 0,5 meter dikke laag is een make-up laag die ook gaat begroeien. Hierdoor is de afname van het schorareaal beperkt. Het totale ruimtebeslag bedraagt maximaal 2400 m² conform de bijlage.

Klei:

De benodigde hoeveelheid erosie bestendige klei neemt met ca. 13.600 m³ af door het verkleinen van het profiel. Dit resulteert ook in een vermindering van de transportbewegingen.

Kosten:

Als deze optimalisaties worden doorgevoerd levert dat een kostenbesparing op van ca. 500.000 euro.

2. *Vervangen Ritterplaten t.p.v. steenbekleding:*

T.p.v. ca. dp 193 t/m ca. dp 188 + 85m wordt er een steenbekleding aangebracht. Aan de bovenkant van deze constructie moet een fietsonvriendelijke constructie worden aangebracht. In het ontwerp is gekozen om Ritterplaten aan te brengen. Ritterplaten zijn kunststofplaten die worden gevuld met grond en worden ingezaaid. Deze constructie is zeer geschikt t.p.v. een kleidijk, maar technisch ongeschikt als aansluiting op een harde bekleding. Voor bovenstaand onderdeel is er tijdens het ontwerpproces onvoldoende aandacht geweest. Om dit op te lossen wordt voorgesteld de constructie van Ritterplaten te vervangen door één van de onderstaande constructies:

- Open steenasfalt, aanleggen aansluitend op de zuilen, bedekken met een laagje grond en inzaaien (zie dwarsprofielen).
- Vlakke betonblokken, toepassen (hergebruik) aansluitend op de zuilen, deze afdekken met een laagje grond en inzaaien.

Beide constructies zijn fietsonvriendelijk en wijken visueel niet af van de huidige oplossing. Het fietsonvriendelijke karakter van de onderhoudsstrook zoals opgenomen in de vergunning veranderd hierdoor niet.

3. *Bekleding aansluitend op kunstwerk "gemaaltje Paal":*

Ter plaatse van het uitwateringsgemaaltje Paal is tijdens het ontwerpproces gekozen voor een kleidijk. Ook hier is tijdens het ontwerpproces niet voldoende rekening gehouden met de maakbaarheid van een kleidijk ter plaatse van een kunstwerk. Omdat er voor de aanleg naast het kunstwerk ca. 2,4 meter moet worden ontgraven is dat voor de stabiliteit van de constructie niet wenselijk. Tevens is op de situatietekening te zien dat er t.p.v. de uitwateringssluis een geul loopt. Hierdoor is de golfaanval groter dan op plaatsen waar schor is

gesitueerd. Om toch een veilige constructie te krijgen wordt er voorgesteld om een harde bekleding aan te leggen over een strook van 25 meter aan weerszijden van het kunstwerk.

Door de golfaanval zal dit gedeelte toch minder begroeien door erosie. Hierdoor is het toepassen van een steenbekleding in dit gedeelte geoorloofd. De laatste 15 meter (aan weerszijden) kan worden afgedekt met een laagje grond. De aansluiting op het kunstwerk wordt niet afgedekt met grond voor het onderhouden en begaanbaar houden van het kunstwerk.

4. *Baggeren van de spuikom*

In het kader van het project Saeftinghe 2 zullen naast de noodzakelijke werkzaamheden aan de dijk ook baggerwerkzaamheden uitgevoerd worden. Hieronder volgt een korte uiteenzetting:

Waar vinden de baggerwerkzaamheden plaats.

In de spuikom, aangrenzend aan de haven van Paal, zullen baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd.

Waarom wordt gebaggerd.

Er zal gebaggerd worden ter vergroting van de spuicapaciteit waardoor de haven van Paal weer op diepte komt en in de toekomst beter op diepte blijft.

Waarom worden deze bagger werkzaamheden door Zeeweringen uitgevoerd.

Hiervoor zijn een drietal redenen aan te voeren:

- Goodwill naar de omgeving, met name de havenvereniging Paal. Deze vereniging ondervindt aanzienlijke overlast van de werkzaamheden aan de dijk.
- De vrijkomende baggerspecie kan hergebruikt worden als afdeklaag in de nieuw aan te brengen kleidijk.
- Een combinatie van bovengenoemde punten zorgt ervoor dat slechts één maal verstoring plaats vindt van het aangrenzende Natura 2000 gebied.

Wat houden de baggerwerkzaamheden in.

- Te baggeren oppervlak: ca. 5900 m²
- Baggerdiepte t.o.v. huidige bodemniveau: ca. 1,00 m
- Vrijkomende baggerspecie (ca. 5900 m³) zal worden getransporteerd naar en verwerkt worden in de nieuw te realiseren kleidijk

Bijkomende werkzaamheden.

Ter beperking van de verstoring van het aangrenzende Natura 2000 gebied zal een tijdelijke dam in de spuikom worden aangelegd. De dam heeft als taak de waterstand in het aangrenzende Natura 2000 gebied op peil te houden. Deze dam wordt na afloop van de werkzaamheden weer verwijderd.

Met vriendelijke groet,

Ronald den Hoed

24/1

Overleggingen Maarten M.

Aan:
College van gedeputeerde staten van Zeeland
d.t.v. de heer E.C. Stikvoort
Postbus 165
4330 AD MIDDELBURG

Datum:
Concept 21-01-2008

Betreft:
Aanvraag vergunning Natuurbeschermingswet 1998 uitbreiding experiment
verplanten van zeegras in NATURA 2000-gebied Oosterschelde.

Geachte heer Stikvoort,

Bij besluit verzonden op 2 juli 2007 met kenmerk RMW0707174 / NB.06.0017 is aan Rijkswaterstaat Zeeland, Project Zeeweringen, vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 verleend voor het uitvoeren van een experiment met betrekking tot het verplanten van zeegras. Aan het genoemde besluit ging vooraf de door het college verleende gedoogbeschikking, verzonden op 23 mei 2007 met kenmerk RMWB070270.

Experiment 2007

Het experiment dient ter voorbereiding op het verplanten van zeegras vanuit werkstroken langs dijktrajecten die vanaf 2010 door het Projectbureau Zeeweringen rond de Oosterschelde zullen worden verbeterd. Werkstroken zijn de bodemzones langs de dijkvoet die onvermijdelijk door de dijkverbetering beroerd zullen worden. Zonder maatregelen zal het in de werkstroken aanwezige zeegras tenminste tijdelijk maar waarschijnlijk permanent verloren gaan. Het experiment is erop gericht een uiterste inspanning te leveren om het zeegras te redden. Indien het experiment slaagt, zal het verplaatsen van zeegras in voorkomend geval worden opgenomen als mitigerende maatregel bij toekomstige dijktrajecten.

Het in 2007 uitgevoerde experiment betrof de toekomstige werkstrook bij de Slikken van Viane (westelijk van het schorretje) en de proeflocaties in de Krabbenkreek en op de Slikken van den Dortsman.

Vergunningaanvraag uitbreiding experiment in 2008

In de opzet van het experiment was het voorzien dat het experiment in meerdere fases zal worden uitgevoerd. In 2008 zal het experiment worden uitgebreid. Voor die uitbreiding wordt hierbij vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 gevraagd.

De uitbreiding heeft betrekking op het verplanten van zeegras in de toekomstige werkstroken bij de Slikken van Viane (oostelijk van het schorretje en mogelijk nog een resterende gedeelte westelijk van het schorretje) en eventueel de Goesse Sas

(donorlocaties) en de proeflocaties in de Krabbenkreek Noord en Zuid, Rattekaai (bij Roelshoek) en eventueel de Dortsman Noord. Het gebruik van de laatste proeflocatie is op dit moment nog niet zeker en is afhankelijk van beschikbare financiële middelen.

De proeflocatie Krabbenkreek Zuid betreft een herhaling van het in 2007 uitgevoerde experiment.

De proeflocaties Krabbenkreek Noord en Rattekaai zijn mede geselecteerd vanwege de grote ruimte die daar beschikbaar is om zeegras te kunnen planten indien het als mitigerende maatregel wordt opgenomen bij dijkwerkzaamheden vanaf 2011.

PM De donorlocaties en de proeflocaties zijn aangegeven op bijgevoegde situatietekening.

De donorlocaties betreft de kadastrale percelen:

??????????

De proeflocaties betreft de kadastrale percelen:

??????????

Periode van uitvoering

Het verplaatsen van het zeegras zal plaatsvinden in de periode van 19 mei tot en met 27 juni 2008. Daarna start er een periode van monitoring tot 30 september 2009.

Passende beoordeling

Ten behoeve van de beslissing op deze aanvraag om vergunning is door ecologen van Grontmij en Oranjewoud een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet uitgevoerd. De resultaten van die toets zijn vastgelegd in het rapport van (datum) met kenmerk PM. Het rapport is in 6-voud (?) bijgevoegd. In het rapport staat ook beschreven op welke wijze het experiment wordt uitgevoerd.

Wederom heeft het Onderzoeksplan Zeegrasmusmitigaties Oosterschelde van de Radboud Universiteit Nijmegen aan de basis gestaan van het dit jaar uit te voeren experiment. Tevens heeft er weer overleg plaatsgevonden met diverse belangenorganisaties: Rijkswaterstaat Zeeland (Werkgroep Beheer en Inrichting Oosterschelde), Zeeuwse Milieu Federatie, Vogelbescherming, Gemeente Tholen, Gemeente Reimerswaal, Staatsbosbeheer en de Productenorganisatie Mosselteelt.

Ik vertrouw erop u met het bovenstaande voldoende geïnformeerd te hebben. Indien u nog aanvullende informatie nodig heeft voor de beslissing op de aanvraag, verneem ik dat graag.

Hoogachtend,
De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat,
Namens deze,
Het hoofd van het Projectbureau Zeeweringen,

Ing. J.J.C.M. van der Horst MBA

Aan
Joris Perquin

Van
Luc Koks
Datum
14 januari 2008
Onderwerp

Doorkiesnummer
(0118) 62 13 80

Kenmerk
PZDB-M-08014

Toetsing Saefthinghe 2 Nieuw aan Natuurbeschermingswet

1. Inleiding

De voorliggende notitie gaat in op de effecten van ontwerpwijzigingen in de dijkverbetering Melo-, Kleine Molen- en Kruispolder ('Saefthinghe2') op de Vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet.

De ontwerpwijzigingen zijn concreet beschreven in een Notitie van het Projectbureau Zeeweringen (PZDT-M-08009 best).

Voor de dijkverbetering is op basis van het oorspronkelijke ontwerp een Passende Beoordeling geschreven (DHV, 2007 X1675-01.001). De Provincie Zeeland heeft op basis van de Planbeschrijving (WG-SE20061436) en de Passende Beoordeling een vergunning voor de Natuurbeschermingswet verleend.

De voorliggende notitie vormt een aanvulling op de oorspronkelijke Passende Beoordeling. De notitie gaat slechts in op de ontwerpaspecten die ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp zijn gewijzigd. De notitie vormt samen met de ontwerpwijzigingen en de oorspronkelijke Passende beoordeling de basis voor een nieuwe vergunningaanvraag voor de Natuurbeschermingswet.

2. Toetsing 'Saefting2 Nieuw' aan Natuurbeschermingswet

2.1 Verschuiven dijkprofiel kleidijk

Ruimtebeslag vs. begrenzing Natura2000

a. Permanent ruimtebeslag

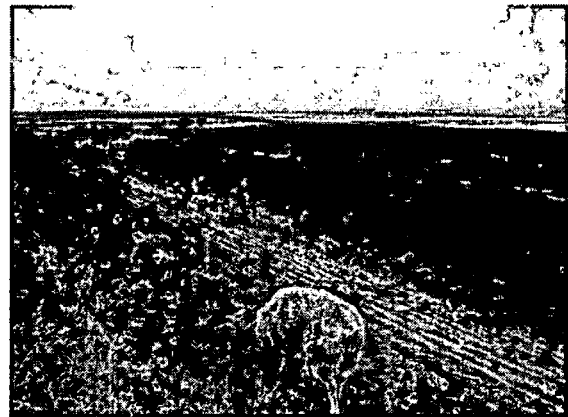
In het nieuwe ontwerp wordt uitgegaan van een gewijzigd ontwerp van het dijkprofiel. De teen van de dijk verschuift 1 à 2 meter in de richting van het schor en leidt dus tot een strook permanent ruimtebeslag. De breedte van de teenverschuiving varieert met de hoogteligging van het schor.

Het permanente ruimtebeslag bedraagt 2400 m² en wordt opgenomen in de herstelopgave kwalificerend habitat van het Projectbureau Zeeweringen.

b. Tijdelijk ruimtebeslag

Het tijdelijke ruimtebeslag in de vorm van de werkstrook verandert niet ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp. Dat betekent dat in het schor een tijdelijke werkstrook beschikbaar wordt gesteld van maximaal 15 meter breed, gerekend vanaf de huidige waterbouwkundige teen van de dijk.

De werkstrook wordt na afloop van het werk op de oorspronkelijke hoogte teruggebracht. Dat geldt ook voor eventuele aanwezige kreken. Daartoe wordt de werkstrook qua hoogteligging en aanwezigheid van kreken vóór aanvang van de werkzaamheden ingemeten.

Zicht op huidige dijk en toekomstige werkstrook

Effecten op vegetatie

Het belangrijkste effect op vegetatie hangt samen met inrichting en gebruik van de werkstrook. Daarbij wordt actuele schorvegetatie vergraven. Ten opzichte van de oorspronkelijke toets zijn er geen veranderingen, aangezien de grens van de werkstrook niet opschuift.

Effecten op vogels

Effecten op vogels betreffen verstoring van broedende vogels, verstoring van foeragerende vogels en verstoring van overtuigende vogels.

De effecten van de dijkverbetering op vogels betreffen voornamelijk verstoring van broedende vogels op het schor. Deze effecten zijn tijdelijk van aard omdat ze gedurende slechts één broedseizoen plaatsvinden. De effecten op broedende vogels worden geminimaliseerd door te voorkomen dat vogels binnen de verstoringzone tot broeden gaan komen. Daartoe wordt de werkstrook als broedplaats ongeschikt gemaakt, en wordt gelijk bij aanvang van het broedseizoen begonnen met de werkzaamheden. Zodoende zullen vogels op enige afstand van de dijkwerkzaamheden gaan broeden en jongen grootbrengen. De verstoringafstand tot de dijk zal per soort verschillen.

Ten opzichte van de oorspronkelijke toets leidt het gewijzigde ontwerp tot een aanzienlijke vermindering van het aantal transportbewegingen omdat er minder grondtransport nodig is. Een lager aantal transportbewegingen leidt tot een vermindering van de verstoring. Of deze vermindering zal leiden tot een kleiner verstoord gebied, en dus meer broedvogels, valt moeilijk te zeggen. Wel kan worden gesteld dat het verstoord gebied ten hoogste even groot is, en zo mogelijk kleiner wordt. Van essentieel belang is dat de verstoring vanaf begin van het broedseizoen plaatsvindt. Bij een later start van de werkzaamheden midden in het broedseizoen is de kans aanwezig dat vogels reeds een nest met eieren hebben dat dan wordt verstoord en verlaten.

Als gevolg van het nieuwe dijkontwerp is er sprake van een permanent ruimtebeslag van 1 à 2 meter schor. Deze strook is maakt dus geen deel uit van het potentieel broedgebied van specifiek in het schor broedende vogels. Op de totale breedte van het schor van Saefthinghe is deze oppervlakte te verwaarlozen. Daarnaast wordt de oppervlakte schorverlies opgenomen in de herstelopgave.

Effecten op overige soorten

Het permanent ruimtebeslag van 1 à 2 meter schor leidt tot minder leefgebied voor schorbewonende soorten, zoals kleine zoogdieren, insecten en dergelijke. Dit ruimtebeslag wordt opgenomen in de herstelopgave.

2.2 Vervangen 'Ritterplaten' (kunststofgrasplaten) ter plaatse van steenbekleding

Ruimtebeslag vs. begrenzing Natura2000

In het ontwerp van de dijk wordt in een deel van het traject de voorgestelde kunststofgrasplaten vervangen door vlakke blokken. De vlakke blokken worden, net zoals in het oorspronkelijke plan bij de kunststofgrasplaten is voorgesteld, afgedekt met grond. Deze vervanging heeft geen invloed op het ruimtebeslag binnen het Natura2000-gebied. Er is geen sprake van kwalificerend habitat.

In zowel het oorspronkelijke ontwerp als het gewijzigde ontwerp wordt de buitenberm ter plaatse van de wijziging afgesloten voor recreatief medegebruik.

Effecten op vegetatie

Er is geen sprake van kwalificerend habitat met een bijzondere vegetatie of bijzondere plantensoorten. In zowel het oorspronkelijke als het gewijzigde ontwerp wordt in de nieuwe situatie een fietsonvriendelijke berm aangelegd met een vegetatiedek. Er wordt geen bijzondere vegetatie verwacht.

Effecten op vogels

In zowel het oorspronkelijke plan (met kunststofgrasplaten) als het gewijzigde plan (met vlakke betonblokken) wordt de buitenberm afgedekt met een fietsonvriendelijke afdeklaag van grond met een grazige vegetatie. In beide gevallen wordt recreatief medegebruik tegengegaan om verstoring van vogels op het schor te vermijden. Het gewijzigde ontwerp heeft zodoende geen effect op vogels.

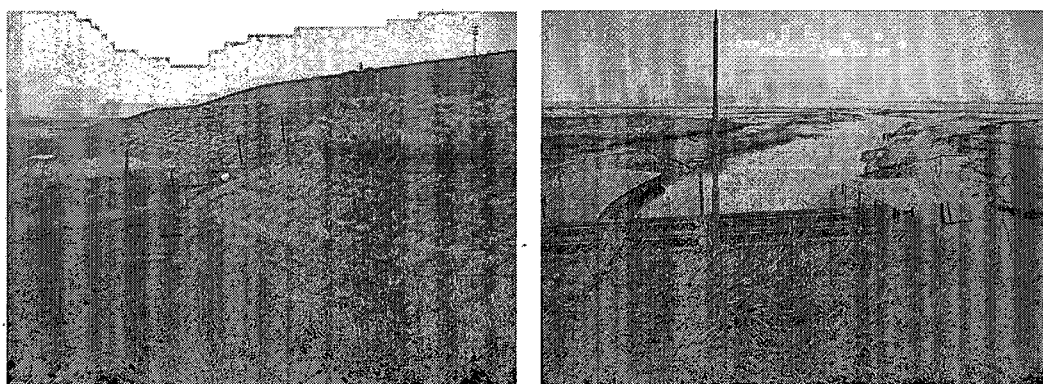
Effecten op overige soorten

De vervanging van platen door vlakke betonblokken heeft geen effect op andere dier- of plantensoorten.

2.3 Bekleding aansluitend op Gemaal Paal

Ruimtebeslag vs. begrenzing Natura2000

Ter plaatse van het Gemaal Paal wordt aan weerszijden van de uitstroomvoorziening het aanvankelijk beoogde ontwerp van een kleidijk vervangen door een steenbekleding. De ontwerpwijziging vindt plaats over een breedte van 2 x 25 meter, aan weerszijden van het Gemaal. De steenbekleding wordt in een zelfde taludhelling aangelegd als de kleidijk, zodat er ten opzichte van de kleidijk geen sprake is van een teenverschuiving in de richting van het schor. In relatie tot het gewijzigde ontwerp van de kleidijk zoals beschreven onder 2.1, waarbij sprake is van een teenverschuiving van 1 à 2 meter richting schor, zal ook de steenbekleding in aansluiting op de kleidijk over dezelfde afstand van 1 à 2 meter richting schor opschuiven.

Zicht op gemaal (rechts) en het aansluitend dijktraject (links)

Overigens wordt van de 25 meter steenbekleding de buitenste 15 meter afgedekt met een laagje grond ten behoeve van het ontstaan van een grasdijk. Door deze geleidelijke overgang van steenbekleding → steenbekleding met grond- en grasdek → klei met grasdek wordt een vloeiende overgang gecreëerd tussen het gemaal en de aangrenzende kleidijk.

Effecten op vegetatie

De vervanging van de kleidijk in het oorspronkelijke ontwerp door steenbekleding in het gewijzigd ontwerp leidt ertoe dat over een traject van 2 x 10 meter grasdek wordt vervangen door steenbekleding. De steenbekleding zal worden uitgevoerd als betonzuilen. De steenbekleding van betonzuilen biedt wellicht mogelijkheden voor vestiging van zoutplanten, en zou in die zin dus een positieve bijdrage kunnen leveren aan de natuurwaarde van de dijk.

Effecten op vogels

De ontwerpwijziging van kleidijk met grasvegetatie naar een steenbekleding met gedeeltelijk een grasdek wordt aangebracht, heeft geen effecten op vogels. De verstoring van vogels tijdens de werkzaamheden zal niet méér of minder zijn, en in de permanente situatie lijkt er geen wezenlijk verschil te zijn tussen de kwaliteit van het leefgebied als hvp of foerageergebied.

Effecten op overige soorten

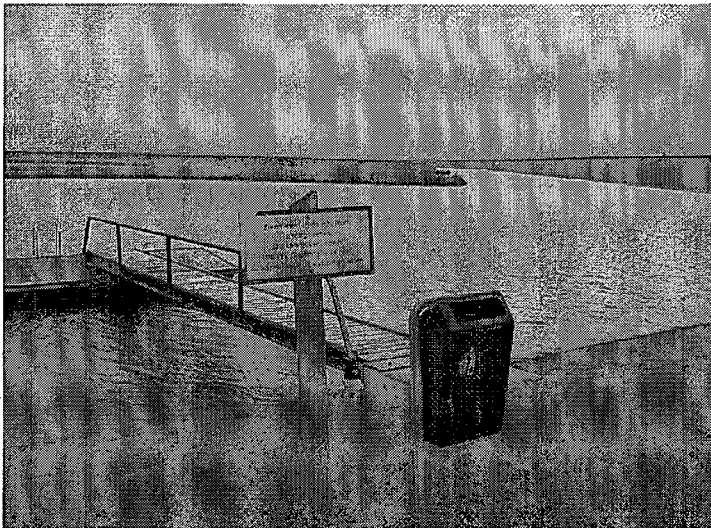
De ontwerpwijziging van kleidijk met grasvegetatie naar een steenbekleding met gedeeltelijk een grasvegetatie heeft geen effecten op overige dier- en plantensoorten.

2.4 Baggeren spuikom jachthaven Paal

Ruimtebeslag vs. begrenzing Natura2000

De voorgenomen baggerwerkzaamheden in de spuikom van het jachthaventje van Paal vinden plaats buiten de begrenzing van het Natura2000-gebied. In het kader van de Natuurbeschermingswet is dus de toets op externe werking van belang.

De baggerwerkzaamheden bestaan uit het tijdelijk droogzetten van de spuikom, het ontgraven van gemiddeld circa 1 meter klei en het transporteren van de vergraven klei over bestaande wegen naar een toepassingslocatie in het dijkverbeteringsproject Saeftinghe2 (de klei kan worden gebruikt als bouwstof in de nieuwe kleidijk). De transportroute ligt buiten het Natura2000-gebied. De werkzaamheden duren naar verwachting 2 weken.

De spuikom staat in open verbinding met water dat tot in het Natura2000-gebied doorloopt. Bij droogzetten van de spuikom zal daarmee ook effect in het Natura2000-gebied hiervan effect ondervinden. Om dit effect te voorkómen zal de spuikom door middel van een tijdelijke afdamming worden gescheiden van het Natura2000-gebied.

Effecten op vegetatie

Het tijdelijk droogzetten van de spuikom kan leiden tot een tijdelijke verdroging van de vegetatie in het aangrenzende rietveld binnen de begrenzing van het Natura2000-gebied. Gezien de getijdewerking in het schorregebied en de relatief slechte doorlatendheid van het schorsubstraat, wordt er geen wezenlijk negatief effect van de werkzaamheden verwacht op de aangrenzende vegetatie.

Effecten op vogels

De werkzaamheden leiden tot extra verstoring o het aangrenzende schorgebied. Het direct aangrenzende schor bestaat uit een rietvegetatie dat gebruikt zal worden als broed-, rust- en foerageergebied voor vogels.

De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode augustus - september. Deze periode ligt buiten het broedseizoen, zodat de kans klein is dat broedende vogels worden verstoord. Tevens is het zo dat de jachthaven en het water van de spuikom in de zomermaanden intensief door recreanten wordt gebruikt, onder meer als zwemwater. Daarmee is de kans klein dat zich binnen korte afstand tot de spuikom broedvogels vestigen. Eventuele aanwezige vogels zijn daarnaast gewend aan menselijke activiteiten dat het baggeren weinig extra verstoring met zich mee zal brengen.

In algemene zin kan worden gesteld dat de effecten geminimaliseerd kunnen worden door de periode zo kort mogelijk te houden en door de werkzaamheden zo laat mogelijk in het seizoen uit te voeren. Gezien de toepassing van de klei in de nieuwe dijkverbeteringswerken moeten de werkzaamheden wel binnen de werkperiode van de dijkverbetering worden uitgevoerd.

Effecten op overige soorten

Er is geen reden om effecten op overige dier- en plantensoorten te verwachten.

2.5 Conclusies

Het gewijzigde ontwerp van het dijkverbeteringsproject 'Saeftinghe2' heeft de volgende consequenties voor de Passende Beoordeling:

- het nieuwe ontwerp leidt ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp niet tot een grotere verstoring van de oppervlakte schor;
- Als gevolg van een teenverschuiving van 1 à 2 meter in het nieuwe ontwerp is de strook waar schorherstel kan plaatsvinden 1 à 2 meter smaller dan in het oorspronkelijke ontwerp. Dit ruimtebeslag van 2.400 m² moet worden meegenomen in de herstelopgavetabel van kwalificerend habitat;
- Als gevolg van de ontwerpwijzigingen zijn er ten opzichte van de reeds verleende vergunning geen extra effecten op vogels of andere soorten;
- De baggerwerkzaamheden in de spuikom bij de jachthaven van Paal leiden niet tot aantasting van kwalificerende habitats of verstoring van kwalificerende soorten in het Natura2000-gebied. Voorwaarde is dat het droogzetten van de spuikom niet leidt tot waterstandsval in het Natura2000-gebied. Aan deze voorwaarde zal worden voldaan door het tijdelijk afdammen van de spuikom op de grens van het Natura2000-gebied.